

Underfaatter i Hertugdømmerne. Dersom Ministeriet ikke fastholdt denne Stilling, sagde Premierministeren, dersom det ovgav den i Meget eller Lidet, saa paatrykte det sig Upaalidelighedens Stempel; saa vilde det ikke, ligesoverfor Hertugdømmerne, kunne bevare det Præg af Upartiskhed, som efter Ministeriets Overbeviisning maatte anses for en usærlig Vetingelse for, at det kunde føre vore forviklede Forhold til en endelig og heldbringende Løsning. Saaledes gif Rigsdagen altfaa, efter at den havde vedtaget Grundlovsbestemmelsens Ikrafttræden, fra hinanden med den Forviisning, at Fællesforsatningen, som den nu forelaa, var et endelig afsluttet Arbejde, hvis fremtidige Udvikling var lagt i Regeringens og Rigsraadets Haand, men angaaende hvilket der ikke kunde modtages Duffer og Udtalelser fra de forskjellige Landsdele. Fuldkommet det samme Standpunkt, fastholdt Regeringen under de Forhandlinger, som paafulgte det næste Foraar i Monarchiets Fællesrepræsentation. Det vil være i Alles Grindring, at der fremkom et Andragende fra 11 Medlemmer fra Hertugdømmerne, som gif ud paa, om Hs. Majestæt vilde forelægge Hertugdømmernes Repræsentationer saavel Forsatningsloven af 2den December som Valgloven af samme Dato til Betænkning og med muligt Hensyn til denne Betænkning forelægge et revideret Udkast for Rigsraadet. Da erklærede den daværende Udenrigsminister, at Forsatningsværket var afsluttet, og at gaae ind paa de Gæves Andragende vilde være at løse op igjen, hvad der dengang var sluttet, idet han tillige ansførte de Uttringer af Premierministeren, som jeg nylig har citeret. I samme Retning udtalte Premierministeren sig, men Ingen udtalte sig skarper og mere slaaende sandt end den høitagtede Cultusminister. Han svarede, at, dersom dette skete, saa vilde vi indtræde i et Stadium, hvor den endelige Ordning af Fællesantliggenderne igjen paany vilde blive stillede hen i det Uvisse, i en Mellemtilstand, en Overgangstilstand, og hvorledes den endelig skulde gestalte sig, det vilde man ikke kunne forudsee. Han sagde, at det var overordentlig uheldigt, at man forlangte, at disse Spørgsmaal skulde debatteres i de særlige Landsdeles forskellige Forsamlinger, men endnu uheldigere,

at den hele Samling divedgerende Anskuelser skulde føres tilbage til Fællesrepræsentationen. Han sluttede med denne Uttring: „Jeg føler mig overbevist om, at Enhver, som vil tænke sig ind i Situationen, vil indsee, at, dersom man vil gaae den af de ærede Forslagsstillere antydede Vej, saa vilde det ikke blot være at fremkalde og give fornyet Stykke til alle lidenskabelige og bittere Kampe, men det vilde være at berede denne Forsamling, der netop er dannet for at virke beroligende og forsonende paa Forholdene, den allersørgeligste Fremtid og i Virkeligheden være et politisk Selvmord.“

Kort efterat Rigsraadet var adskilt, indtraadte der Forhandlinger om Fællesforsatningen med de tydske Stormagter. Allerede under 1ste Juni 1856 tilkjendegav den østerrigske og preussiske Regering den kongelig danske Regering, at de troede at udføre en Benkabspligt, naar de opfordrede til at berolige Stemningen i Hertugdømmerne. Under 5te September 1856 besvarede Regeringen denne Meddelelse deels med et Memorandum, som ikke vedkommer os her, deels med en Depesche, hvori Regeringen erklærer, at den intet Offer kunde indrømme mod den bestaaende ForsatningsAand og ledende Princip, men at den imidlertid tilbød sig at forelægge Rigsraadet en Lov til Forandring i Afgjorelsesmaaden af Domainesalg m. m. Det var ikke nogen meget væsentlig Forandring; imidlertid troer jeg dog, at der var en Fare derved, idet derved let, hvis Tilbudet var blevet grebet og benyttet som Afgang til yderligere Indrømmelser, Repræsentationsforholdet kunde være blevet forrykket. Men derpaa gif de tydske Stormagter ikke ind. Under 23de og 26de October svarede de og tilraadede Regeringen at søge Overenskomst med Stænderne i Holsteen og Ridder- og Landskabet i Lauenborg baade om Adskillelsen mellem de fælles og særlige Antliggender og om Repræsentationen for Hertugdømmerne. Herpaa svarede Regeringen under 23de Februar d. A. med et meget bestemt og klart Afslag. Regeringen erklærede i denne Meddelelse, at den vilde fornægte sin inderligste Overbeviisning om det, som er retfærdigt, isald den vilde underkaste Monarchiets